

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

03.02.2026

Балык Бистәсе штп.

КАРАР

№ 28пи

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү» муниципаль программасын раслау турында 06.02.2025 № 32пи карарына үзгәрешләр кертү турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 елның 06 октябрэндәге, 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Шәхси ярдәмче хужалык турында" 2003 елның 7 июлендәге 112-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясә Хөкүмәтенен «Авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарларын жайга салу буенча дәүләт программасы турында» 2012 елның 14 июлендәге 717 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы халкының шәхси ярдәмче хужалыкларын үстерү концепциясен раслау турында» 2006 елның 30 мартындагы 136 номерлы карары белән, авыл хужалыгы производствосын, шул исәптән Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүгә дә муниципаль ярдәм күрсәтү максатларында КАРАР БИРӘМ:

1 Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү» муниципаль программасын раслау турында 06.02.2025 № 32пи карарына үзгәрешләр кертүгә һәм яңа редакциядә бәян итәргә.

2. "2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" программасының исемен "2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" программасына алмаштырырга.

3. Өлеге карарны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Интернет-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru> веб-адресы буенча, Интернет мәгълүмат-

телекоммуникация челтәрендәге «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының
рәсми порталы» нда <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Житәкче

Д.А. Сатдинов

Татарстан Республикасы Балык
Бистәсе муниципаль районы
Башкарма комитетының
03.02.2026 № 29пи карары
белән расланган

**«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль
районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү»
муниципаль программасы**

Программа паспорты

Программаның исеме	«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү» муниципаль программасы (алга таба - Программа)
Программаны эшләүгә нигезләмә	Халыкның шәхси хужалыкларын хокукый жайга салу түбәндәге норматив актлар нигезендә гамәлгә ашырыла: -- Россия Федерациясе Конституциясе һәм Татарстан Республикасы Конституциясе; -Россия Федерациясе Граждан кодексы; - " Шәхси ярдәмче хужалык турында» 07.07.2003 №112-ФЗ Федераль законы; - "Россия Федерациясендә кулланучылар кооперациясе (кулланучылар жәмгыятьләре, аларның берлекләре) турында" 19.06.1992 №3085-1 Федераль законы; - "Авыл хужалыгы кооперациясе турында" 08.12.1995 №193-ФЗ Федераль законы; - «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 24.07.2007 ел, № 209-ФЗ Федераль законы.
Программаның заказчы-координаторы	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты
Төп эшләүчеләре	Балык Бистәсе районы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе; Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның максатлары	- шәхси ярдәмче хужалыкларның (ШЯХ) тотрыклы эшләвен тәмин итү һәм мөгезле эре терлекләренң баш санын арттыру хисабына аларның табышлылыгын арттыру; - базар икътисады һәм милек рәвешләренң күптөрлелеге шартларында авыл халкының тормыш

	дәрәжәсен күтәрү; - шәхси ярдәмче хужалык хужаларының (физик затларның) икътисади мәнфәгатьләрен яклау
Программаның бурычлары:	- продуктлылыкны арттыру һәм савым сыерларының баш санын арттыру нигезендә терлекчелек продукциясе күләмен арттыру; - материал тормыш дәрәжәсен күтәрү; - авыл халкының хезмәт шартларын һәм мәшгульлеген яхшырту
Программа чараларын төп башкаручылар	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты; Балык Бистәсе районы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе; Авыл жирлекләре башкарма комитетлары
Программаны тормышка ашыру сроклары	2026-2028 еллар
Финанслау чыганаclarы	Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетының өстәмә керемнәре хисабына программаны финанслау күләме елына 250 мең сум тәшкит итә. Искәрмә: финанслау күләме прогнозлы характерга ия һәм Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып ел саен үзгәртеп корылырга тиеш.
Программаның көтелгән соңгы нәтижеләре	Программаны тормышка ашыруның социаль-икътисади нәтижеләләге түбәндәгечә: - шәхси ярдәмче хужалыкларда житештерү эшчәнлеген үстерүдә; - районда яшәүчеләрнең нормаль тормыш эшчәнлеген өчен шартлар тудыруда; - шәхси ярдәмче хужалыкларның тотрыклы эшләвен тәмин итүдә; - базар икътисады һәм милек рәвешләрен күптөрлеләге шартларында авыл халкының тормыш дәрәжәсен күтәрүдә; - шәхси ярдәмче хужалык хужалыкларының (физик затларның) икътисади мәнфәгатьләрен яклауда.
Программа чараларын контрольдә тоту системасы	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты; Балык Бистәсе районы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе; Авыл жирлекләре башкарма комитетлары

1. Программа ысуллары белән проблеманы характеристикалау һәм аны чишү кирәклеге раслау

Авыл хужалыгының тотрыклы үсеше төрле милек формаларындагы хужалыкларның гармонияле эшләвен үз эченә ала. Агросәнәгать комплексында житештерүне оештыруның иң сыгылмалы һәм динамик формаларының берсе - халыкның шәхси ярдәмче хужалыклары (алга таба - шәхси хужалыклар), аларның төп бурычы-гаилә ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен авыл хужалыгы продукциясе житештерү. Халыкның шәхси ярдәмче хужалыклары авыл кешеләре өчен азык-төлек продуктлары житештерүнең төп чыганаclarыннан берсе һәм Россия, шул исәптән Татарстан Республикасында да азык-төлек базарының актив субъекты булып тора. Авыл хужалыгы-милли икътисадның мөһим өлкәсе, агросәнәгать комплексының үзәк звеносын тәшкил итә.

Республика аграр сәясәте кысаларында федераль һәм республика программалары гамәлгә ашырыла.

Бюджет ярдәме алымнары максатчан кулланылды, бюджет акчалары исәбеннән процент ставкаларының бер өлешен субсидияләү нигезендә кредит бирү методлары камилләштерелде, авыл хужалыгы житештерүен һәм азык-төлек базарын дөүләти жайга салу ысулларын куллану киңәйде.

Әмма күрелә торган чараларга карамастан, районның шәхси хужалыкларында мөгезле эре терлек саны кимүгә бара, житештерүчәнлекнең аерымы күрсәткечләренә ирешелгән дәрәжә житезлек түгел.

Өлеге бурычны чаралар комплексын гамәлгә ашыру нигезендә хәл итү хужалык итүнең кече формаларын тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыруны, терлекчелек продукциясен һәм терлек санын тизләтелгән үстерүне тәмин итәчәк.

Авыл хужалыгы продукциясе белән үз-үзләрен тәмин итү бурычын үтәп, халыкның шәхси ярдәмче хужалыклары районның азык-төлек базарын да шактый тулыландыра. Халыкның шәхси ярдәмче хужалыгы эшчәнлегә торак пункттагы социаль мәсьәләләргә хәл итүгә, барыннан да элек авыл халкын эш белән тәмин итүгә, артык авыл хужалыгы продукциясен сатудан өстәмә керем алуга зур өлеш кертә. Шулай итеп, халыкның шәхси ярдәмче хужалыклары, икътисади институт буларак, авыл жәмгыятенен социаль тотрыклылыгының төп нигезен тәшкил итәргә тиеш.

Халыкның шәхси хужалыкларының күпчелегә йорт яны кишәрлекләреннән алынган терлек азыгын файдаланып, шулай ук арендага бирелгән жир пайлары (өлешләре) өчен түләү сыйфатында алынган авыл хужалыгы продукциясен файдаланып терлекчелек продукциясен житештерүне алып баручы гаилә хужалыклары булып тора.

2026 елның 1 гыйнварына Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында халыкның шәхси ярдәмче хужалыкларында авыл хужалыгы продуктлары житештерү белән авыл жирлекләре буенча 9851 хужалык шөгыльләнә, шулардан 192 шәхси ярдәмче хужалыгында 3 һәм аннан күбрәк баш савым сыеры бар (1 таблица).

1 таблица

2024 елның 1 гыйнварына авыл жирлекләрендә хужалыклар һәм шәхси ярдәмче хужалыкларда терлекләрнең саны турында мәгълүмат

Жирлекләрнең исемнәре	Хужалыклар саны	4 һәм аннан күбрәк савым сыерлары булган шәхси ярдәмче хужалыклар саны
Анатыш	297	6
Б. Чүкәй	310	9
Биектау	474	7
Олы Елга	415	13
Олы Кульга	305	2
Олы Солтан	110	2
Бәтке	202	2
Олы Әшнәк	338	7
Зур Мәшләк	282	8
КозЧаллы	259	14
Корноухово	311	4
Күгәрчен	467	15
Күки	242	2
К. Бөкәш	760	7
Масловка	336	1
Түбән Тегермәнлек	385	16
Яңа Арыш	259	28
Полянка	251	
Рус Әшнәге	187	
Трой Урай	203	
Урахчы	249	7
Шомырбаш	246	7
ШТүлуш	161	10
Шомбыт	248	5
Шумково	214	4
Балтач	403	15
Балык Бистәсе	1937	1
Район буенча барлыгы	9851	192

2. Муниципальной программаның максатлары һәм бурычлары

Өлеге муниципаль программаның максатлары булып тора:

-Дәүләт ярдәмен исәпкә алып халыкның шәхси ярдәмче хужалыкларының нәтижәләлеген һәм тотрыклы үсешен тәмин итү;

-Икътисадның әлеге секторына икътисади һәм социаль ярдәм күрсәтү. Куелган максатларга түбәндәге бурычларны хәл итү юлы белән ирешеп була:

халыкның шәхси ярдәмче хужалыкларын үстерүне законнар һәм башка норматив тәмин итүне камилләштерү;

халыкта шәхси ярдәмче хужалыкларның нәтижәле эшчәнлегенә ярдәм итә торган икътисади яктан уңай шартлар тудыру.

Әлеге бурычларга ирешү өчен төп чаралар булып:

халыкның шәхси хужалыкларын жир участоклары белән тәмин итү;

азык базасын киңәйтү;

халыкның шәхси хужалыкларын финанс белән тәмин итү механизмнарын формалаштыру;

социаль шартларны яхшырту һәм авыл халкының тормыш дәрәжәсен күтәрү;

авылда икътисади актив халыкның мәшгульлеген арттыру;

шәхси ярдәмче хужалыкларның авыл хужалыгы оешмалары, крестьян (фермер) хужалыклары, эшкәртү һәм сәүдә предприятиеләре белән хезмәттәшлеген камилләштерү һәм базар интеграциясенә башка формаларын оештыруда булышлык итү;

халыкның шәхси хужалыкларына мәгълүмати-консультация хезмәте күрсәтүне оештыру;

халыкның шәхси хужалыкларына ярдәм итүдә жирле үзидарәнең ролен арттыру.

Авыл хужалыгы производствосының динамик икътисади үсешен, авыл халкын эш белән тәмин итүне һәм аның тормыш дәрәжәсен яхшыртуны тәмин итүдә кече хужалыкларның ролен арттыру өчен авыл хужалыгында, шул исәптән авыл хужалыгы продукциясен житештерүне һәм эшкәртүне оештыру өлкәсендә дә кече эшмәкәрлек формаларын алга таба үстерү карала.

3. Программаны тормышка ашыру сроклары

Программаны тормышка ашыру ел саен 2026-2028 елларда гамәлгә ашырылачак. Программа ел йомгаклары буенча районның һәм авыл жирлекләренә социаль-икътисади үсеш нәтижәләрен исәпкә алып ел саен үзгәртелергә мөмкин.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы һәм тәртибе-азык-төлек иминлегенә торышын яхшырту өчен нәтижәле һәм конкуренциягә сәләтле авыл хужалыгы житештерүен формалаштыруга юнәлтелгән чараларны башкаручыларның координацияләнгән гамәлләре. Район авыл халкының тормыш сыйфатын яхшырту, терлекләренә баш санын арттыру һәм авыл хужалыгы продукциясе житештерү.

Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә яшәүче һәм шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданнар, авыл хужалыгы продукциясен һәм чималны житештерү, эшкәртү һәм сату өлкәсендә эшчәнлек алып баручы крестьян (фермер) хужалыгы башлыклары һәм әгъзалары булган гражданнардан тыш, гамәлдәге законнар нигезендә финанс ярдәме алу хокукына ия.

3. Шәхси ярдәмче хужалыкларны оештыруның һәм эшләүнең хокукий нигезләре

Шәхси ярдәмче хужалык алып баруны хокукий жайга салу Россия Федерациясе Конституциясе, «Шәхси ярдәмче хужалык турында» Федераль закон, башка федераль законнар, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары, шулай ук алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Санап үтелгән хокукий актлар нигезендә шәхси ярдәмче хужалык гражданның һәм аның гаилә әгъзаларының шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен бирелгән һәм (яки) сатып алынган жир участогына шәхси ихтыяжларын канәгәтләндерү максатларында авыл хужалыгы продукциясен житештерү һәм эшкәртү буенча эшкурлык эшчәнлегенең бер төре булып тора.

Шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданның Россия Федерациясе законнары нигезендә мәжбүри пенсия иминияте буенча ирәклә рәвештә хокук мөнәсәбәтләренә керергә хокуклы.

Шәхси ярдәмче хужалыкны алып бару бердәнбер керем чыганагы булып торган хезмәткә сәләтле яшәтгә гражданның, гаиләнең жан башына уртача кереме, шул исәптән шәхси ярдәмче хужалыкта житештерелгән авыл хужалыгы продукциясен сатудан кергән табыш Татарстан Республикасы буенча билгеләнгән яшәү минимумынан артмаган булса, эшсез дип таныла.

Гражданның шәхси хужалыкларда житештерелгән авыл хужалыгы продукциясен муниципаль һәм башка базарларда, эшкәртү һәм эзерләү предприятиеләрендә, оешмаларда, житештерү һәм кулланучылар авыл хужалыгы кооперативлары һәм башка юридик затлар аша ирәклә рәвештә, үз теләкләре буенча сата ала.

Шәхси ярдәмче хужалыкларны әйдәп баручы гражданның мөлкәте шушы максатларда бирелгән яисә сатып алынган жир кишәрлегеннән, мал-туардан, кош-корттан, умарталардан, торак биналардан, хужалык корылмаларынан һәм башка корылмалардан, авыл хужалыгы техникасынан, жиһазлардан, инвентардан, транспорт чараларынан һәм башка матди ресурслардан, житештерелгән авыл хужалыгы продукциясе һәм аны эшкәртү продуктларынан торырга мөмкин. Шәхси ярдәмче хужалык мөлкәтен формалаштыру чыганагы булып торырга мөмкин:

- шәхси ярдәмче хужалык хужасының һәм аның гаилә әгъзаларының акчалары һәм матди чаралары;
- житештерелгән продукцияне сатудан алынган керемнәр;
- шәхси ярдәмче хужалык алып баручы һәм авыл хужалыгы житештерү һәм кулланучылар кооперативларында эшләүче гражданның эшчәнлегеннән керемнәр башка оешмаларда;
- кыйммәтле кәгазьләр керемнәре;
- бюджеттан дотацияләр һәм дәүләт ярдәменең башка төрләре;
- банклар һәм бүтән финанс институтлары кредитлары;

- хәйрия яки түләүсез взнослар, гражданның һәм юридик затларның иганәләре, шул исәптән мирас, бүлөк итү яисә башка закон нигезендә алынган мөлкәт;
- терлекләр һәм авыл хужалыгы оешмаларынан һәм шәхси эшмәкәрләрдән алынган башка матди чаралар, табигый түләү тәртибендә яки арендага алынган;
- Россия Федерациясә законнары белән тыелмаган башка чыганаclar.

5. Программаны тормышка ашыру механизмы

Программаны гамәлгә ашыру механизмы азык-төлек иминлеген яхшырту, район авыл халкының тормыш сыйфатын яхшырту, терлекләренң баш санын һәм авыл хужалыгы продукциясен житештерүне арттыру өчен нәтижәле һәм конкурентлыкка сәләтле авыл хужалыгы житештерүен формалаштыруга юнәлдерелгән программа чараларын башкаручыларның координацияләнгән гамәлләреннән гыйбарәт.

5.1. Гражданның сатып алынган индивидуаль саву аппаратлары өчен чыгымнарының 50 процентын каплау

Программаны гамәлгә ашыру кысаларында сатып алынган индивидуаль саву аппаратлары өчен гражданның чыгымнарын каплау юлы белән шәхси ярдәмче хужалыкларга муниципаль ярдәм күрсәтү карала.

Финанс ярдәмен алу хокукына Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә яшәүче һәм гамәлдәге законнар нигезендә шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданны ия, моңа авыл хужалыгы продукциясен һәм чималын житештерү, эшкәртү һәм сату өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашыручы крестьян (фермер) хужалыгы башлыклары һәм әгъзалары, индивидуаль эшкуарлар булган гражданны керми.

Шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданныга финанс ярдәме күрсәтү тәртибе Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

Материаль ярдәм күләме:

- ШЯХ шәхси саву аппараты сатып алганда, аппарат бәясенң 50% ы каплана, әмма 20000 сумнан (НДСсыз һәм транспортка киткән чыгымнарсыз) артмый.

Сатып алу фактын раслаучы документ: сату килешүе, тулы бәя түләү фактын раслаучы документлар.

Квартал саен финанс ярдәме алган, шәхси ярдәмче хужалыклар алып баручы гражданны авыл жирлегенә сыерлар саны турында мәгълүмат бирергә тиеш.

4 һәм аннан күбрәк савым сыерлары булу һәм жирлекнең хужалык кенәгәсендә күрсәтелгән сыерларның баш санын алдагы өч ел дәвамында саклап калу финанс ярдәме алуның кирәкле шарты булып тора.

Финанс елында кулланылмаган финанс елы өчен акча бүлеп бирү лимитлары киләсе финанс елында бирелми.

5.2. Программаны тормышка ашыру критерийлары

Программа чаралары шәхси ярдәмче хужалыкларда производство эшчәнлегә үсешен тәмин итәргә һәм Балык Бистәсе муниципаль районында яшәүчеләрнең нормаль яшәеше өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирәчәк.

Программаны үтәү критерие-2024 ел дәрәжәсенә карата (тулаем авыл жирлеген буенча) сөт житештерү һәм савым сыерларының баш санын саклап калу.

6. Тикшерүне оештыру

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Контроль-хисап палатасы муниципаль программаны тормышка ашыруның максатчан кулланылышын һәм нәтижелелек аудитын тикшереп тора.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетыннан бирелгән субсидияләр субсидияләргә тиешле максатта файдаланмау һәм (яки) субсидияләр алу өчен дөрес булмаган белешмәләр һәм документлар бирү фактлары ачыкланган очракта кире кайтарылырга тиеш.

Субсидияләр ирекле кайтарудан баш тарткан очракта, бюджет акчалары гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә түләтеләргә тиеш.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетында авыл жирлекләре башлыклары катнашында Программа чараларының үтәлеше һәм нәтижеләре турында һәр яртыеллыкта фикер алышулар була.

